

ясності, прозорості ринку та впровадження страхових і компенсаційних систем. За належної інституційної підтримки аграрні ноти можуть стати важливою складовою сталого розвитку аграрного сектору.

Список використанх джерел

1. Про аграрні ноти : Закон України від 22.02.2024 № 3586-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3586-20#Text>.
2. Petrunenko Ia., Belei S., Petchenko M., Kovalenko N., Bodnar O., Maslak N. Organizational and Financial Principles for the Development of Euroregions. International Journal of Economics & Business Administration. Volume VIII, Issue 3, 150-160, 2020. URL: <https://www.ijeba.com/journal/493>.
3. Yekimov S., Nianko V., Sirenko N., Burkovska A., Bodnar O. The Problem of Attracting Private Investment in Agriculture. In: Muratov A., Ignateva S. (eds) Fundamental and Applied Scientific Research in the Development of Agriculture in the Far East (AFE-2021). AFE 2021. Lecture Notes in Networks and Systems. 2022. vol 353. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-91402-8_7.
4. Nechyporenko O., Bodnar O., Ihnatenko V., Chesakova M. Problems and Prospects of the Development of the Agrarian Sphere in the Conditions of the Russian-Ukrainian War and the Post-War Economic Recovery. Aff., 2022. 67(05): 933-941.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ГРОШОВИХ РЕФОРМ

Бурковська А. В.,

кандидат економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет

У випадках неефективності застосування антиінфляційних заходів (дефляційної політики, інфляційного таргетування, політики доходів) урядом країни в якості «реанімації» вітчизняного грошового обороту проводиться грошова реформа.

Грошова реформа – це радикальний захід щодо повної або часткової зміни грошової системи, який застосовує держава з метою оздоровлення чи поліпшення механізму регулювання грошового обороту в країні та забезпечення сталості національної грошової одиниці й підвищення її купівельної спроможності [1, 2].

Перед проведенням грошової реформи (з метою забезпечення її ефективності) доцільно виконати в країні певні кроки, а саме: створити дієву законодавчо-нормативну базу; нагромадити золотовалютні запаси; стабілізувати

функціонування фондового та валютного ринків тощо [1, 2]. Без виконання зазначених основних передумов проведення грошової реформи «реанімація» грошового обороту не дасть очікуваного результату і введена в обіг нова грошова одиниця також миттєво знеціниться [1, 2].

Кожна грошова реформа завжди унікальна, адже вона демонструє конкретні ринкові умови тієї країни, в якій вона проводиться [2]. Реформа завжди має свою мету та інструменти її реалізації, має свої наслідки, несхожі на іншу реформу [2].

Але, не зважаючи на специфічність проведення кожної окремої грошової реформи, у них є і низка спільних рис, що дозволяє класифікувати грошові реформи за такими чинниками: за глибиною реформаційних заходів; за повнотою змін у грошовій системі; за характером обміну старих грошових знаків на нові; за порядком введення в обіг нових грошових знаків [3].

За глибиною здійснюваних реформаційних заходів реформи можна поділити на:

а) структурні (або повні) – передбачають не тільки введення в грошовий обіг нової грошової одиниці, а й структурну перебудову економіки, державних фінансів, банківської і валютної систем. Такий тип реформ відомий в історії людства при переході від біметалічних до монометалічних грошових систем і до систем паперово-грошового чи кредитного обігу, а також при створенні нових держав;

б) часткового типу – відбувається зміна окремих елементів грошової системи (масштабу цін, виду грошових знаків, механізму емісії), а економічна структура та грошово-кредитні відносини залишаються незмінними [3].

За повнотою змін у грошовій системі реформи бувають:

а) формальні – відбувається заміна грошових знаків одного зразка на грошові знаки іншого зразка, а масштаб цін залишається без змін;

б) деномінаційні – змінюється номінал грошей (збільшується масштаб цін) [3].

За характером обміну старих грошей на нові виділяються реформи:

а) конфіскаційні - співвідношення обміну грошей диференціюється в залежності від сум грошових запасів, форми їх зберігання та статусу власника грошей;

б) неконфіскаційні – для всіх суб'єктів економічних відносин застосовується єдине співвідношення зміни запасів грошей, доходів і цін [3].

За порядком введення в обіг нових грошових знаків реформи бувають:

а) одномоментні – нові грошові знаки вводяться в грошовий обіг у термін від 7 до 15 днів;

б) паралельні – поступове введення в грошовий оборот нових грошових знаків, які перебувають в обігу одночасно зі старими грошима [3].

При проведенні в Україні (02-16 вересня 1996 р.) структурної грошової реформи з елементами деномінації в грошовий обіг було введено національну грошову одиницю – гривню за єдиним для всіх громадян співвідношенням (100000 куп-крб = 1 грн), у тій самій пропорції зменшились ціни та маса грошей в обігу. Поступово відбувалося виведення з грошового обігу вже знецінених

купоно-карбованців (97,3 % готівки на суму 327, 9 трлн крб) [1]. З 17 вересня 1996 р. єдиним засобом платежу в Україні стала гривня та її розмінна монета – копійка. НБУ ввів у готівковий оборот 3132,5 млн грн [1].

Особливостями грошової реформи в Україні 02-16.09.1996 р. були:

- 1) Необхідність проведення – з 1991 р. Україна як самостійна держава повинна була мати власну грошову систему, що забезпечить емісію національної валюти і регулювання грошового обороту.
- 2) Мета – створити національну грошову систему, забезпечити сталість національної грошової одиниці, сформулювати методи і інструменти ринкового регулювання грошового обороту і грошового ринку.
- 3) Створення нового механізму монетарного регулювання - лібералізовано механізми ціно- та курсоутворення; сформовано грошовий ринок (кредитний, валютний, цінних паперів); запроваджено монетарні інструменти регулювання кількості грошей (облікова політика, обов'язкове резервування, операції на відкритому ринку).
- 4) Соціальна спрямованість – абсолютна прозорість і неконфіскаційність, єдине для всіх верств населення співвідношення обміну 100000 : 1 [3].

Отже, грошові реформи мають різні типи, ці явища - унікальні, зі своїми особливостями проведення.

Список використаних джерел:

1. Івасів Б. С. Гроші та кредит: підручник. Вид. 3-тє, змін. й доп. Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. 528 с.
2. Щетинін А. І. Гроші та кредит: підручник. Вид. 4-те, перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2010. 440 с.
3. Семко Т. В., Руденко М. В. Гроші та кредит у схемах і таблицях: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 158 с.

УДК 336.71:330.34

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН

Мельник О.І.,

кандидат економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет

У сучасних умовах трансформаційних змін банківські установи активно вдосконалюють свої фінансові показники, що спрямовані на підвищення прибутковості та зниження витрат. Це сприяє зміцненню їхніх позицій на ринку банківських продуктів і послуг. Рациональне управління доходами та витратами у процесі функціонування банків може допомогти зменшити витрати та,